

Бліщук Катерина Михайлівна

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки
Львівського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління
при Президентові України
ORCID: 0000-0002-8154-6608
e-mail: Kblischuk@gmail.com*

Третяк Галина Степанівна

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки
Львівського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління
при Президентові України
ORCID: 0000-0001-5542-0510
e-mail: galtretiyak@gmail.com*

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Розглянуто основні засади інноваційного розвитку національної економіки України. Здійснено оцінку діяльності вітчизняних підприємств, які впроваджують інноваційні продукти у свою діяльність. Запропоновано шляхи покращення інноваційного розвитку національної економіки України, враховуючи причини незадовільної ситуації у сфері виробництва і реалізації інноваційної продукції.

Ключові слова: інноваційний розвиток; національна економіка; підприємства; інноваційна діяльність; інноваційні продукти; держава.

Постановка проблеми. Запорукою невпинного та стійкого розвитку національної економіки є її орієнтація на впевнене збільшення інноваційної складової. Саме інновації та інноваційний розвиток є основою економічної незалежності Української держави у напрямі подолання диспропорцій у сфері застосування техніки та технологій розвиненими країнами та Україною. Сучасний етап розвитку суспільства об'єктивно вимагає активного використання інноваційних підходів, програм та моделей задля ефективних трансформаційних змін у державі, підвищення конкурентоспроможності національної економіки та покращення добробуту населення.

Проте потрібно зважати на те, що інноваційний розвиток національної економіки в сучасних реаліях є складним завданням, зважаючи на розбалансованість економічної системи України та її низьку конкурентоспроможність на світовій арені. Тому на державному рівні потрібно посилити підтримку проектів інноваційного змісту, спрямувати зусилля на підвищення зацікавленості підприємців модернізувати власне виробництво та переводити економіку держави на інвестиційно-інноваційний тип. Це дасть

можливість посилити динаміку позитивних перетворень в економіці України у довгостроковій перспективі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інноваційного розвитку національної економіки є предметом досліджень багатьох науковців. Зокрема, у цьому руслі працюють такі фахівці, як: Л. Антонюк, Л. Безчасний, О. Богма, О. Болдуєва, Л. Гончаренко, Е. Гусейнова, І. Кобушко, А. Поручник, Н. Пухальська, В. Савчук, Л. Федулова, І. Ховрак та інші щодо визначення загальної сутності інновацій, дослідження їх особливості, механізму розробки та комерціалізації у процесі виробничої діяльності, ролі інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки, проблематики управління інноваційним розвитком підприємств, перспектив формування інноваційної моделі економічного зростання в Україні, фінансових чинників інноваційного розвитку [1 – 6].

Проте інноваційний аспект розвитку національної економіки є надто глобальним і потребує ґрунтовних наукових досліджень, які повинні спрямовуватися на детальне вивчення усіх аспектів інноваційної діяльності як на макро-, так і на мікрорівні, що актуалізує напрям цього дослідження.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Інноваційний розвиток національної економіки є запорукою невинного прогресу в суспільстві. Загалом він забезпечується внаслідок інноваційної діяльності вітчизняних підприємств, тому метою статті став пошук шляхів покращення інноваційного розвитку національної економіки України на основі вивчення особливостей функціонування суб'єктів, які впроваджують інноваційні продукти у свою діяльність, оцінки місця української економіки у загальносвітових рейтингах інноваційної активності, аналізу причин незадовільної ситуації у сфері виробництва і реалізації інноваційної продукції.

Виклад основного матеріалу. Інноваційний розвиток суспільства ґрунтується на активному впровадженні та використанні інновацій у різних сферах виробництва. Сама інновація є поняттям, яке відображене в нормативно-правовій базі і трактується в Законі України “Про інноваційну діяльність” як “новостворена і (або) вдосконалена конкурентоздатна технологія, продукція або послуга, а також організаційно-технічне рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшує структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери” [7].

Відповідно, інноваційну діяльність цей нормативний акт трактує як “діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг” [8].

Влучне визначення інноваційної діяльності дав Й. Шумпетер, який визначив її як чинник, завдяки якому в економічній системі відкриваються нові можливості для її розвитку завдяки зміні традиційних підходів щодо її функціонування [9]. Саме тому можна аналізувати двосторонній вплив інноваційної діяльності на динаміку позитивних змін у національній економіці держави.

Розглядаючи інноваційний розвиток національної економіки, насамперед потрібно згадати про місце української економічної системи у загальносвітових рейтингах, які стосуються інновацій. Так, згідно з доповіддю “Глобальний індекс інновацій 2018”, підготованою спільно Корнельським університетом, школою бізнесу INSEAD і Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (далі – BOIB), у 2018 р. Україна посіла 43 місце (рейтинг оцінювався серед 126 економік світу), піднявшись у рейтингу на 7 позицій порівняно із попереднім роком. Це найвища позиція Української держави за 12 років існування рейтингу. Також доцільно згадати показник глобальної конкурентоспроможності держав, визначений за даними оприлюдненого звіту Світового економічного форуму “The Global Competitiveness Report 2018”. Відповідно до цього рейтингу, Україна посіла 83 позицію серед 140 досліджуваних країн [10].

Натомість, згідно з дослідженням агентства Bloomberg, яке визначило індекс інноваційного розвитку країн, у 2018 р. Україна посіла 46 місце в цьому рейтингу серед 50 досліджуваних держав, втративши за рік 4 позиції. Зокрема, Україна виявилася найгіршою за продуктивністю праці (50 місце) і потрапила до трійки аутсайдерів за “технологічними можливостями” (48 місце). Водночас Україна зберегла високе 21-ше місце за ефективністю вищої освіти, яку розраховують за часткою працівників із дипломами закладів вищої освіти і кількістю випускників із інженерною й технічною вищою освітою. Але доцільно зазначити, що порівняно з рейтингом 2017 р., Україна за рівнем вищої освіти втратила 17 позицій. За патентною активністю Україна посідає досить високу позицію – 27-ме місце [11].

Загалом, аналіз шести міжнародних рейтингів, на основі яких здійснюється оцінка інноваційної діяльності економічних систем країн світу, свідчить про те, що Україна знизилася свої позиції практично за усіма з них, за винятком Глобального інноваційного індексу, який характеризує показники створення знань та отриманих патентів в економіці країни. Перешкодами інноваційного розвитку Української держави названо проблеми в інституційному забезпеченні, у сфері захисту прав інтелектуальної власності й інноваційного середовища, а також низький рівень кластеризації.

Потрібно наголосити, що активність інноваційного розвитку національної економіки прямо залежить від рівня інноваційної діяльності суб’єктів у суспільстві. Так, у розвинутих країнах Євросоюзу частка інноваційно активних підприємств становить майже 53%. Зокрема, найбільше таких підприємств знаходиться на території Німеччини, а найменше – у Болгарії (79 і 27% від загальної кількості підприємств у країні відповідно) [12].

Водночас в Україні спостерігаються зовсім інші цифри. Станом на 1 січня 2018 р. інноваційно активними були лише 16% підприємств промисловості від загальної кількості господарюючих суб’єктів у галузі. Найбільше інновацій використовували підприємства з виробництва основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів (53,8%), інших транспортних засобів (37,1%),

комп'ютерів, електронної та оптичної продукції (34,0%), напоїв (25,9%), електричного устаткування (25,2%), хімічних речовин і хімічної продукції (25,0%) [13].

Використання інновацій на промислових підприємствах України є нестабільним. Якщо протягом 2014 – 2015 рр. питома вага нових видів техніки у впровадженні інноваційних видів продукції перевищувала частку безвідходних, ресурсозберігаючих та маловідходних технологічних процесів, то у 2016 – 2017 рр. ситуація стала кардинально протилежною [14].

Порівняння із віддаленішим періодом часу свідчить про таке: у 2017 р. питома вага нових видів техніки, які впроваджувалися в інноваційну діяльність підприємств, становила майже 28% і цей показник зріс порівняно з 2012 р. у 6 – 7 разів. Водночас частка безвідходних, ресурсозберігаючих та маловідходних технологічних процесів у процесі впровадження нових технологічних процесів протягом 2012 – 2017 рр. зменшилася майже у 2 рази і у 2017 р. дорівнювала приблизно 25%. Загалом, починаючи від 2012 р. на промислових підприємствах України спостерігалось перевищення обсягу впровадження інноваційних видів продукції над обсягом впровадження нових технологічних процесів.

Детальніше динаміку інноваційної діяльності промислових підприємств за напрямками проведених інновацій подано в табл. 1 [15].

Таблиця 1

**Інноваційна діяльність промислових підприємств
за напрямками проведених інновацій**

Показник	01.01.2013 р.		01.01.2014 р.		01.01.2015 р.		01.01.2016 р.		01.01.2017 р.		01.01.2018 р.	
	усього	%	усього	%	усього	%	усього	%	усього	%	усього	%
Кількість підприємств, що займались ІД	1 462	13,8	1 679	16,2	1 758	17,4	1 715	16,8	1 609	16,1	824	17,3
зокрема, витрачали кошти на дослідження і розробки:	307	2,9	332	3,2	304	3,0	–	–	–	–	–	–
– внутрішні НДР	224	2,1	248	2,4	214	2,1	215	2,1	189	1,9	151	3,2
– зовнішні НДР	124	1,2	134	1,3	134	1,3	114	1,1	94	0,9	70	1,5
придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	840	7,9	1 062	10,3	1 096	10,9	1 082	10,6	993	9,9	467	9,8
придбання інших зовнішніх знань	100	0,9	105	1,0	87	0,9	85	0,8	83	0,8	32	0,7
навчання та підготовка персоналу	222	2,1	–	–	–	–	333	3,3	319	3,2	–	–
ринкове впровадження інновацій	102	1,0	–	–	–	–	95	0,9	79	0,8	–	–
Інші	194	1,8	–	–	–	–	165	1,6	140	1,4	210	4,4

Дані табл. 1 свідчать про те, що найбільша інноваційна активність підприємств України спостерігалася у 2014 р.: саме в цей рік кількість підприємств, які займалися інноваційною діяльністю, становила 1758 одиниць, а їх питома вага в загальній кількості підприємств держави дорівнювала 17,4%. Вже з наступного року спостерігається спад інноваційної активності і цю тенденцію можна пояснити впливом різноманітних чинників, які загалом можна поділити на зовнішні та внутрішні.

Зовнішні чинники характеризують макросередовище, у якому функціонують господарюючі суб'єкти, і до них можна віднести основні тенденції інноваційної діяльності, які спостерігаються в державі, політичну ситуацію в країні, стан нормативно-правової бази, функціонування інноваційної інфраструктури, регіональну політику щодо впровадження інновацій тощо.

Внутрішні чинники відображають фінансовий стан та результативність діяльності окремих підприємств, особливості використання їх ресурсної бази та галузеву приналежність тощо. Сукупність зовнішніх та внутрішніх чинників визначають здатність підприємств впроваджувати інновації у свою діяльність, їх потенціал та схильність до інноваційної активності, а також можливість отримувати високий результат.

Для детальнішої характеристики використання інновацій українськими підприємствами та оцінки їх інноваційного розвитку скористаємося даними табл. 2 [16].

Таблиця 2

Впровадження інновацій на промислових підприємствах України

Роки	Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %	Впроваджено виробництво інноваційних видів продукції, найменувань	Питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової, %	Впроваджено нових технологічних процесів	зокрема, мало-відходні, ресурсозберігаючі	зокрема, нові види техніки
01.01.2014 р.	12,8	3 238	3,8	2 510	517	897
01.01.2015 р.	13,6	3 403	3,3	2 188	554	942
01.01.2016 р.	13,6	3 138	3,3	1 576	502	809
01.01.2017 р.	12,1	3 661	2,5	1 743	447	1 314
01.01.2018 р.	15,2	3 136	1,4	1 217	458	966

На основі даних, представлених в табл. 2, можна зробити висновок, що протягом 2013 – 2017 рр. частка підприємств, що впроваджували інновації у процесі своєї діяльності, була незначною. Достатньо невеликим є відсоток реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової – від 3,8% у 2013 р. до 1,4% у 2017 р. Порівнюючи цей коефіцієнт із високорозвиненими країнами, треба зауважити, що у них цей показник за останнє десятиріччя не опускався нижче 20%. Ця інформація є свідченням незначної частки вітчизняних підприємств, що впроваджують інновації в процесі своєї господарської діяльності.

На сьогодні розподіл інноваційно активних підприємств на території України є нерівномірним. Найбільше підприємств, які використовують інновації у процесі своєї діяльності, зосереджено на території Запорізької, Сумської, Івано-Франківської, Кіровоградської, Черкаської, Миколаївської, Тернопільської та Харківської областей, а також у м. Києві.

Підприємства протягом 2017 р. витратили на інновації 9,1 млрд грн, зокрема кошти спрямовувалися на придбання програмного забезпечення, обладнання та машин; на внутрішні та зовнішні науково-дослідні роботи; на придбання існуючих знань від інших господарюючих суб'єктів та на інші витрати, пов'язані із впровадженням інновацій. Водночас доцільно зауважити значний ефект від реалізації інноваційної продукції – обсяг виручки від її продажу в 2017 р. становив 17,7 млрд грн, зокрема підприємствами було експортовано інноваційної продукції на суму 5,5 млрд грн. Щодо джерел фінансування, то майже 85% від загального обсягу фінансування інновацій становили власні кошти підприємств. Кредити як засіб фінансування інноваційної діяльності використали 6,5% підприємств, а інвестиційними коштами скористалися 4% господарюючих суб'єктів. Найменшу частку від загального обсягу фінансування інновацій становили кошти державного та місцевих бюджетів – всього лише 3,5% [17]. Ці дані є свідченням незацікавленості держави в інноваційному розвитку вітчизняних підприємств та національної економіки загалом.

Загалом, аналіз інноваційного розвитку вітчизняних господарюючих суб'єктів та стан інноваційної конкурентоспроможності національної економічної системи України, порівняно із розвиненими країнами світу, свідчить про значне відставання української економіки від загальносвітових тенденцій. Можна назвати досить багато причин незадовільної ситуації з виробництвом та реалізацією інноваційної продукції на сучасному етапі розвитку держави, які є як об'єктивними, так і суб'єктивними (рис. 1).

Враховуючи, які чинники впливають на інноваційний розвиток національної економіки і які є перепони для подальшого прогресивного поступу в зазначеній галузі, можна представити пропозиції стосовно активного впровадження інновацій в господарську діяльність вітчизняних суб'єктів у напрямі ефективних трансформаційних змін в інноваційній сфері країни.

Покращення ситуації в інноваційній сфері України можна узагальнити за основними напрямками, представленими на рис. 2, відповідно до яких необхідно, насамперед, звернути увагу на стратегію розвитку держави. Пріоритетом державотворчості повинно бути інноваційне спрямування економіки, направлене на розвиток науково-технічного потенціалу країни, відповідно до чого необхідно розвивати податкову, інвестиційну, амортизаційну та кредитну політики. Саме в такому руслі потрібно здійснювати інноваційні перетворення в державі як на макро-, так і на мікрорівні.

Рис. 1. Основні причини незадовільної ситуації з виробництвом та реалізацією інноваційної продукції в Україні

Рис. 2. Напрями покращення інноваційного розвитку національної економіки України

На продовження цієї думки доцільно відзначити важливість державної підтримки венчурного підприємництва, яке має бути частиною стратегічних планів розвитку національної економіки. Потрібно робити акцент на збільшенні частки венчурних інвестицій у високотехнологічне виробництво, завдяки чому пришвидшиться оборот фінансових ресурсів для впровадження інновацій.

Економічний напрям безпосередньо пов'язаний із надходженням коштів та їх ефективним перерозподілом в інноваційній сфері. Важливе значення мають як масштабні проекти, які потребують глобальних капіталовкладень, так і невеликі, які не вимагають значних інвестицій. Тому потрібно шукати шляхи залучення коштів не лише від держави, але й використовувати ефективні механізми стимулювання інвестицій у інноваційну діяльність від банків і промислових підприємств усіх форм власності; сприяти руху акціонерного капіталу в інноваційну сферу; забезпечувати пільгове оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності тощо.

Як і будь-яка галузь, розвиток інноваційної сфери повинен супроводжуватися належним нормативно-правовим забезпеченням. В Україні діє Закон "Про інноваційну діяльність", проте його норми не можуть врахувати усі нюанси інноваційної діяльності суб'єктів. У суспільстві необхідно активно впроваджувати інноваційні інструменти шляхом функціонування бізнес-інкубаторів, індустриальних парків, технологічних парків та кластерів, відповідно до чого потрібно уніфікувати нормативно-правову базу.

Соціальний аспект також є важливим чинником інноваційного розвитку, якому потрібно приділяти особливу увагу. Адже саме від кваліфікованості та продуктивності кадрів безпосередньо залежить кількість та якість інноваційних продуктів, вироблених протягом визначеного періоду часу. Тому як на рівні держав, так і на рівні окремих господарюючих суб'єктів необхідно максимально стимулювати працівників до високопродуктивної праці, всіляко заохочуючи їх у цьому.

Органічне поєднання усіх зазначених напрямів дасть змогу посилити інноваційну складову в національній економіці та покращити її інноваційний розвиток загалом. Водночас рівень інноваційної активності суб'єктів тісно пов'язаний із рівнем прогресивних трансформацій у соціально-економічній сфері держави, тому акцент лише на інноваційності є недостатнім. Потрібно вирішувати ці питання в комплексі із необхідністю розвитку українського суспільства та покращенням рівня українського населення загалом.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, проведене дослідження дає підстави стверджувати, що національна економіка України на сучасному етапі перебуває на шляху свого інноваційного розвитку. Проте, порівняно із розвиненими країнами, економічна система України та вітчизняні господарюючі суб'єкти потребують значної активізації стосовно виробництва та впровадження інноваційної продукції. Це пояснюється низкою як об'єктивних, так і суб'єктивних причин.

Для того, щоб підвищити рівень інноваційного розвитку національної економіки, необхідно здійснювати комплексні заходи стратегічного,

економічного, нормативно-правового та соціального спрямування. Україна має великий потенціал для інноваційних перетворень, тому його використання призведе до активізування інвестиційної діяльності та покращення функціонування економічної системи країни загалом.

Перспективою подальших наукових досліджень у цьому напрямку є вивчення та аналіз інноваційної активності вітчизняних підприємств на регіональному рівні та порівняння їх діяльності із господарюючими суб'єктами розвинених країн у контексті використання цього досвіду в українських реаліях.

Список використаної літератури

1. Антонюк Л., Поручник А., Савчук В. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації : монографія. Київ : КНЕУ, 2013. 399 с.
2. Безчасний Л. К. Формування інноваційної моделі економічного зростання в Україні. URL : http://www.nam.kiev.ua/apre/n_02_7/bezchasnyi.htm (дата звернення: 17.09.2019).
3. Пухальська Н. О., Гончаренко Л. М., Богма О. С., Болдуєва О. В. Роль інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки // Вісник Запорізького національного університету. 2010. № 3(7). С. 166—170.
4. Кобушко І. М., Гусейнова Е. І. Шляхи покращення фінансування інноваційного розвитку в Україні з використанням міжнародного досвіду // Маркетинг і менеджмент інновацій. 2011. № 2. С. 124—130.
5. Федулова Л. І. Концептуальні засади управління інноваційним розвитком підприємств // Маркетинг і менеджмент інновацій. 2014. № 2. С. 122—135.
6. Ховрак І. В. Фінансування інноваційного розвитку: реалії та перспективи // Маркетинг і менеджмент інновацій. 2013. № 1. С. 229—234.
7. Про інноваційну діяльність : Закон України № 5460-VI від 16.10.2012 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 19.09.2019).
8. Там само.
9. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку. Москва : Прогрес, 1982. С. 45—49.
10. Стан інноваційної діяльності та діяльності у сфері трансферу технологій в Україні у 2018 році : аналіт. довід. / Т. В. Писаренко, Т. К. Кваша [та ін.]. Київ : УкрІНТЕІ, 2019. 80 с.
11. Там само. 80 с.
12. Пухальська Н. О., Гончаренко Л. М. Сучасний стан інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств // Економіка та управління підприємствами. 2018. Вип. 20. С. 113—118.
13. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2012 – 2017 роках : стат. зб. Київ : ДП “Інформаційно-видавничий центр Державної служби статистики України”, 2017. 289 с.
14. Пухальська Н. О., Гончаренко Л. М. Сучасний стан інноваційної діяльності вітчизняних промислових підприємств... С. 113—118.
15. Там само. С. 113—118.
16. Там само. С. 113—118.
17. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2012 – 2017 роках... 289 с.

Статтю подано: 03.09.2019

Статтю схвалено: 24.09.2019

Blishchuk Kateryna Mykhailivna

*Candidate of Economic Sciences, Associate professor, Associate Professor
of the Department of Economics Lviv Regional Institute for Public Administration
National Academy for Public Administration under the President of Ukraine*

ORCID: 0000-0002-8154-6608

e-mail: Kblischuk@gmail.com

Tretiak Halyna Stepanivna

*Candidate of Economic Sciences, Associate professor, Associate Professor
of the Department of Economics Lviv Regional Institute for Public Administration
National Academy for Public Administration under the President of Ukraine*

ORCID: 0000-0001-5542-0510

e-mail: galtretyak@gmail.com

**INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY OF UKRAINE:
PROBLEMS AND PROSPECTS**

Problem setting. Innovation and innovative development is the basis of economic independence of the Ukrainian state in the direction of overcoming imbalances in the field of application of tech and technology by developed countries and Ukraine. The innovative development of the national economy in today's realities is a difficult task, taking into account the imbalance of Ukraine's economic system and its low competitiveness on the world stage. Therefore, at the state level, support for innovative projects should be stepped up and efforts should be made to increase the interest of entrepreneurs to modernize their production and to translate the state's economy into an investment-innovative type. This will enhance the dynamics of positive changes in the economy of the Ukrainian state in the long run.

Recent research and publications analysis. Problems of innovative development of the national economy have been the subject of research of many scientists. In particular, such specialists as L. Antoniuk, L. Bezchasnyi, O. Bohma, O. Balduyeva, L. Honcharenko, E. Huseinova, I. Kobushko, A. Poruchnyl, N. Puhalska, V. Savchuk, L. Fedulova, I. Khovrak and others work in this direction. However, the innovative aspect of this issue is too global and requires deep research that should focus on a detailed study of all aspects of innovation and innovative activity, both at the macro and micro levels.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. The paper aims at studying the peculiarities of functioning of those entities that introduce innovative products in their activity, evaluating the place of the Ukrainian economy in the global ratings concerning the innovative activity, analyzing the causes of unsatisfactory situation in the field of production and sale of innovative products and finding ways of improving the innovative development of the national economy of Ukraine.

Paper main body. According to the ratings determined by the world agencies, Ukraine occupies a low position on the level of innovative development of the national economy in comparison with the developed countries. The development of Ukrainian enterprises that use innovative products in their activity is also unstable.

The analysis of innovative development of domestic economic entities and the state of innovative competitiveness of the national economic system of Ukraine in comparison with the developed countries shows that the Ukrainian economy is far behind the global trends. The main reasons for the unsatisfactory situation with the production and sale of

innovative products in Ukraine are the following objective reasons: the overwhelming belonging of the Ukrainian economy to the third and fourth technological structures; the lack of sufficient state-level resources to support high-tech innovative industries; the lack of sufficient demand for innovative products in the country, which hinders the innovative development of the national economy; insufficient justification of development priorities and effectiveness of prospective developments.

The subjective reasons for the unsatisfactory situation with the production and sale of innovative products in Ukraine include: imperfection of regulatory, investment and credit support of innovative activity; low level of innovative management at enterprises; outdated technology and low production culture at most businesses; insufficient financing of innovative activity of economic entities; unsatisfactory level of institutional support for innovative processes; insufficient incentives for specialists to achieve high results in the innovative sphere.

Accordingly, several proposals are presented regarding the active introduction of innovations into the economic activity of domestic entities; the development and preservation of scientific and technical potential of the country; determination of national priorities of scientific and technical direction; preferential taxation of the subjects of innovative activity; development of industries and types of industries aimed at innovative development that do not require large investments; creation of an appropriate legal and institutional field; adoption of legislative acts favourable for the development of entrepreneurship; stimulation of personnel to high-productivity work; increasing the share of highly skilled intellectual work.

Organic combination of all these directions will strengthen the innovative component in the national economy and improve its innovative development in general. At the same time, the level of innovative activity of the subjects is closely linked to the level of progressive transformations in the socio-economic sphere of the state, so the focus on innovation alone is insufficient. These issues need to be addressed in combination with the need to develop Ukrainian society and improve the level of the Ukrainian population as a whole.

Conclusions of the research and prospects for further studies. The national economy of Ukraine is currently on the path of its innovative development. However, in comparison with the developed countries, the economic system of the Ukrainian state and the domestic economic entities require considerable activation in the production and introduction of innovative products. This is because of a number of reasons that are both objective and subjective. In order to increase the level of innovative development of the national economy, it is necessary to implement measures of strategic, economic, regulatory and social nature.

Key words: innovative development; national economy; enterprises; innovative activity; innovative products; state.

References

1. Antoniuk, L., Poruchnyk, A., Savchuk, V. (2013). *Innovatsii: teoriia, mekhanizm rozrobky ta komertsializatsii*. Kyiv: KNEU. pp. 399 [in Ukrainian].
2. Bezchasnyy, L. K. (2019). *Formuvannya innovatsiynoyi modeli ekonomichnogo zrostannya v Ukraini*. URL : http://www.nam.kiev.ua/apen_02_7/bezchasnyi.htm [in Ukrainian].
3. Puhalska, N. O., Honcharenko, L. M., Bogma, O. S., Boldueva, O. V. (2010). Rol innovatsiy u zabezpechenni konkurentospromozhnosti natsionalnoyi ekonomiky. *Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*, Issue 3(7), pp. 166-170 [in Ukrainian].

4. Kobushko, I. M., Huseinova, E. I. (2011). Shlyahy pokrashchennya finansuvannya innovatsiyного rozvytku v Ukraini z vykorystanniam miznarodnogo dosvidu. *Marketing i menegment innovatsiy*, Issue 2, pp. 124-130 [in Ukrainian].
5. Fedulova, L. I. (2014). Kontseptualni zasady upravlinnya innovatsiynym rozvytkom pidpryyemstv. *Marketing i menegment innovatsiy*, Issue 2, pp. 122-135 [in Ukrainian].
6. Hovrah, I. V. (2013). Finansuvannya innovatsiyного rozvytku: realii ta perspektyvy. *Marketing i menegment innovatsiy*, Issue 1, pp. 229-234 [in Ukrainian].
7. Pro innovatsiinu diialnist. № 5460-VI. (2002) [in Ukrainian].
8. Ibid.
9. Shumpeter, Y. (1982). *Teoriya ekonomichnoho rozvytku*. Moskva: Prohress, pp. 45-49 [in Ukrainian].
10. Pysarenko, T. V., Kvasha, T. K. et al. (2019). *Stan innovatsiynoi diyalnosti ta diyalnosti u sferi transferu tehnologiy v Ukraini*. Kyiv: UkrINTEL. 80 p. [in Ukrainian].
11. Ibid. 80 p.
12. Puhalska, N. O., Honcharenko, L. M. (2018). Suchasnyy stan innovatsiynoi diyalnosti vitchyznyanyh promyslovyh pidpryyemstv. *Ekonomika ta upravlinnya pidpryyemstvamy*, Issue 20, pp. 113-118 [in Ukrainian].
13. *Naukova ta innovatsiina diialnist v Ukraini u 2012 – 2017 rokakh*. (2017). Kyiv: DP “Informatsiino-vydavnychiy tsentr Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy”. pp. 289 [in Ukrainian].
14. Puhalska, N. O., Honcharenko, L. M. (2018). Suchasnyy stan innovatsiynoi diyalnosti vitchyznyanyh promyslovyh pidpryyemstv... pp. 113-118.
15. Ibid. pp. 113-118.
16. Ibid. pp. 113-118.
17. *Naukova ta innovatsiina diialnist v Ukraini u 2012 – 2017 rokakh*... pp. 289 [in Ukrainian].

Paper submitted: 03.09.2019

Paper accepted: 24.09.2019

Цитування: Бліщук К. М., Третяк Г. С. Інноваційний розвиток національної економіки України: проблеми та перспективи // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 3(60) : у 2 ч. Ч. 2 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2019. С. 177—188. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.60.2019.186763>).

Citation: Blishchuk, K. M., Tretiak, H. S. (2019). Innovative development of the national economy of Ukraine: problems and prospects. *Efficiency of Public Administration*, Issue 3(60), pp. 177-188. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.60.2019.186763>).